

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri foarte moderate.

Abonamente și inserțiuni se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

IN HOC SIGNO...

(Dr. V.) Discuția pornită în chestia schimbării tacticii noastre politice, după-ce ea la noi a încetat, își află ecoul în presa din străinătate. E lucru firesc, că presa germană în prima linie se se intereseze de chestiunea națională din Ungaria, nu numai din cauza alianței ce există între imperiul german și între monarchia noastră, al cărei viitor atârână numai și numai dela o fericită soluțiune a chestiunii naționale, ci mai ales din prea firescul interes ce-l poartă pentru soarta Nemților din Ungaria. Acestei împrejurări și nu „dragostei” ce doar' ar simți-o față de noi, este a se atribui faptul, că »Leipziger Tageblatt und Anzeiger«, într'un important articol se ocupă cu situațiunea noastră politică în trecut și în prezent. Scriitorul dela marele ziar german pare a cunoaște foarte bine relațiunile noastre și apreciază, după a noastră părere, foarte corect și în mod obiectiv ținuta noastră din trecut.

Trecând la prezent, remarcă mișcarea pornită îndeosebi în cercurile tinerimei, pentru abandonarea tacticii de până-aci și dă o deosebită și meritată atențiune articolului publicat întru combaterea curentului nou, de dl *Alexandru Mocsonyi*. Însă precum nu a fost în stare să ne convingă pe noi despre inoportunitatea abandonării pasivității și despre rostul stăruirii în neactivitate, tot așa de puțin se vede convins de argumentația dlui *Mocsonyi* și autorul articolului din ziarul german. Numai foarte natural. Pentru-că se fii ori-cât de autoritativ și tot ții va fi imposibil să dovedești, că prin a nu face nimic, se va putea realiza o rezistență mai simțită de adversar, decât prin cea mai minimală activitate.

A persista în pasivitate și, până la o eventuală »restitutio in integrum«, a sta cu mâinile în sin, înseamnă a aștepta mântuirea dela un *Deus ex machina*, neavând încredere în propriile forțe!

Pentru ilustrarea modului de gândire a autorului, fie-ne permis a cita concluziunile sale:

»Ușor s'ar putea pune întrebarea, zice L. Z., dacă au lucrat din punct de vedere politic cu înțelepciune, când s'au lăsat a fi excluși din viața constituțională a statului, în care trăesc. Este însă sigur, că stările politice în Ungaria ar fi luat o altă formă, dacă cele trei milioane de Români energic și incorruptibil ar fi luat parte la lupta celorlalte naționalități împotriva opresiunii din partea Maghiarilor. Ar fi putut face ei aceasta? Se zice, că cei mai inteligenți dintre ei s'au temut, că compatrioții lor nu vor avea firmitate caracterului și se reziste ademenirilor din partea puterii statului. Aceasta ar și fi motivul prin-

cipal al politicii lor de pasivitate. Poporul, care a suferit secolii de-arândul în sclăvie, trebuie mai întâiu crescut. În fața faptului, că România n'au nici o importanță în viața politică a Ungariei, stă aparițiunea, că Maghiarii favorizați de împrejurările cele mai favorabile și mai rari, clădesc tot mai fără cruțare la statul național maghiar. Va mai rămânea aici pentru viitor și pe seama Românilor loc unde se-și poată desvolta propria lor naționalitate? Sau poate așteaptă întâmplări politice extraordinare, cari se le deschidă drumul?..«

Adevăr incontestabil este, că stările politice din Ungaria ar fi luat altă formă, dacă noi România și celelalte naționalități, am fi pășit și luptat energic pe toate terenurile constituționale, neexceptivând nici pe cel parlamentar, față de opresiunea maghiară. Și fapt e și aceea, că participarea noastră în viitor la lupta naționalităților și cooperarea noastră solidară cu Slovaci, Sârbii și celelalte naționalități reprezentate în parlament, poate avea și trebuie să aibă deosebită și decisivă ponderositate, dacă peste tot reprezentăm o forță oareșicare; dacă însă suntem atât de ticăloșiți, precum presupun susțitorii pasivității, că »nu putem (!) opune nici o rezistență«, și vrând-nevrând »suntem condamnați la pasivitate« (!), — atunci nu ne-ar rămânea alta decât să renunțăm și la însăși existența noastră națională...

Noi însă, cari avem încredere în vitalitatea și forțele poporului român, suntem fermi convinși, că acest popor cu toate forțele disponibile se va înșira în jurul celor, cari pregătesc terenul pentru o nouă eră, era intrării în luptă activă pentru drept și limbă, și va dovedi despre sine mai mult decât presupun rezignații pasivității de astăzi. Numai în luptă ne poate fi salvarea!

In hoc signo vinces!

Unele-altele.

Faptă măreață.

Nobila familie a *Mocsonyi-estilor*, anume cei cinci membri principali ai ei în viață: *Alexandru*, *Zeno*, *Livia* ved. *Bethlen*, *Georgina*, ved. *Eugenia* n. *Horvath*, pentru sine și pentru iubirii lor reșoșiți, au dăruit pe sama sidirii catedralei dela Sibiu, suma de 60.000 coroane. Frumoasa lor faptă pune o piatră scumpă mai mult în cununa de merite pentru biserică și națiune, a acestei nobile familii române!

Frați cu Frați.

Studenții italieni, veniți dela Veneția la București, au fost primiți în chip nespuse de călduros și strălucit. Toată calea lor prin România a fost o cale de triumf, ca presărata cu flori. În București s'au dat frumoase sêrbări în onoarea lor și banchet. Au cercetat apoi Constanța, admirând »Podul Carol!«

peste Dunăre și porturile române de pe Dunăre. M. Sa Regina a primit pe doi din ei, întreținându-se cu ei în chip foarte afabil. Studenții au plecat, după o petrecere de 4 zile, foarte încântați dela frații lor Români, promițând a lucra pentru întărirea legăturilor de frăție între aceste două popoare surori.

Pentru viriliști.

In altă parte a foii noastre publicăm din lista nou stabilită pentru 1903 a viriliștilor la comitat, pe membrii români luați în aceea.

Cei-ce plătind dare peste suma cu care e luat cel din urmă virilist din listă, se vede necuprins în ea, — se înainteze cerere la comisia comitatensă până în 30 Octomvrie, adunându-și darea directă la un loc și dovedindu-o și va fi luat ulterior între viriliști. Lista stă spre vedere la comitat din 15—30 Oct. n. și în acest timp se primesc și observările la ea, după care se va verifica definitiv.

S'a prea adevărit.

În numărul nostru trecut ne-am arătat părerea noastră asupra celor-ce desvâleau la 12 Oct. statua lui Matia la Cluj. Am spus că acești șovinisti și nedrepti sunt cei mai puțin potriviți a ridica statuă dreptății, că aceștia cel mult de făcut scandale șoviniste sunt bunii.

Și s'a prea adevărit lucrul acesta.

La desvélire și-a trimis și Maestatea Sa un reprezentant, pe archiducele Iosif August. Când locșitorul Maestății Sale a coborât din tren, musica militară care sta la aripa unei companii de onoare eșită în calea archiducelui, a cântat imnul Casei Domnitoare, cum e prescriș totdeauna, pe »Doamne ține și protege!... dar' atunci o mulțime de tineri universitari, maghiari — așadară nu inăși de șusteri cari nu știu pic de bunăcuviință, ci tineri universitari! — în frunte cu un deputat din Pesta, au început a zbiera cât le lua gâtul cântând o cântare unguerească, *Hymnus-ul lor*, cât se întreacă cântecul muzicii. Asta ca demonstrație contra cântării Casei Domnitoare. Au sârît poliștii și cu săbiile trase plesneau în zbierători și și deputatul a căpătat câteva. Destul că a fost un scandal cât de — unguereș, care a aruncat chiar din capul locului o urită umbră asupra sêrbărilor din orașul șovinismului ardelean...

Ear' când archiducele după sêrbare, a plecat și l'a petrecut iarăși compania de onoare cu musica militară, scandalagii s'au adunat pe un loc, departe de stație, că pe aproape nu i-a lăsat poliția, și de-acolo au cântat eară *Hymnus-ul* și *Cântarea lui Kossuth*, dușmanul cel mai urât al Casei Domnitoare!.

Sê spune că archiducele a plecat foarte neplăcut atins de aceste proaste demonstrațiuni.

Osândiți și de ai lor.

Luând notiță despre scandalul dela Cluj, »Budapesti Hirlap«, scrie încă în ziua desvélirii statuei, la loc de frunte, următoarele:

»Nu putem decât să ne întristăm, că o frumoasă sêrbare a țerii a fost compromisă în felul acesta de tinerimea din Cluj. Nu ne putem explica nici noi de ce atâta stăruință pentru ține-

rea lui Gotterhalte, de care se leagă atâtea amintiri dureroase și de ură în sufletul fiecărui Ungur. Este doar' dovedit, că la noi acest imn numai amărește și întărită. Și dacă unii nu pot să renunțe la el, cine se se ure că și mulțimea ține la dreptul sentimentelor sale...«

Dar' deși așa stau lucrurile, trebuie să regretăm adânc, că nici sêrbările date de țară în cinstea regelui *Mateiu*, n'au putut să treacă fără pata demonstrațiunilor!

Szél Kálmán trece ușor peste abuzurile ce a primit; cu mult mai mare nenorocire este însă, pentru-că e nenorocirea noastră a tuturor, că nici cea mai ideală sêrbare n'a putut să treacă fără asemenea scandale!.

SALUT FRĂTESC

Mult pot puțini bunii împreună...

Plini de bucurie, ba de națională mândrie, trimitem salutul nostru frățesc și calde urări de bine, vrednicilor inițiatori și harnicilor exponenți ai *exposiției industriale române* ce se deschide mâne la Sibiu!

Îndeosebi cu drag și cu stimă ne ridicăm din acest incident pâlăriile înaintea celor doi presidenti ai celor două Reuniuni (agricolă și de meseriași), cari arangează această expoziție!

Căci dacă undeva, în zilele noastre, la noi România din această patrie, s'a adevărit în chip fericit cuvântul că *mult pot și puțini bunii împreună*, — aceasta în Sibiu și în ținutul lui s'a adevărit până la evidență pe terenul economic prin dnii *Demetriu Comșa*, președintele Reuniunii agricole române și *Victor Tordășianu*, președintele Reun. sodalilor români.

Nu-i vorba, viața românească în Sibiu este ea încă viuă pe multe terene, dar' pe acelea dacă se ved oare-cari rezultate, ele nu surprind așa de mult, căci lucrează pentru ajungerea lor grupări mai mari de bărbați și având deosebit interes a duce munca pe acele terene, — pe terenul agricol însă și pe al cultivării și îmbărbătării meseriașilor, puțini pun osul la muncă...

Dl *Demetriu Comșa* însă, distinsul profesor teoretic și practic în ale economiei și neîntrecutul în al vorbirii pe înțelesul poporului, de când conduce Reuniunea agricolă de acolo, având la dreapta sa ca secretar pe dl *Tordășianu*, multe lucruri frumoase a realizat: atâtea bănci sâtești sistem Raiffeisen, expoziții de vite, prelegeri practice de pomărit, și prelegeri teoretice economice, toate arătând frumoase rezultate întru înaintarea economică a poporului nostru.

Ear' dl *V. Tordășianu* de când meseriașii români din Sibiu l'au chemat cu încredere în fruntea

vechii lor Reuniuni, a desvultat și desvolută o activitate mai mult ca abnegată, apostolică, în mijlocul acelor, înălțându-le Reuniunea la un nivel și la un bun nume până aci neatins.

Și frumșeța meritului lor aici, în aceea zace, că deși sprigin în munca curentă a acestor Reuniuni, numai foarte puțin au, domnia-lor aproape singuri au mișcat și mișcă toate petritele și prind toate ocașiunile pentru a produce și a arăta viața în Reuniunile lor, unde numai din dragoste de cauză și iubire desinteresată se lucrează, fără nici o remunerare, ba adesea chiar și fără platonica recunoștință și dreaptă aprețiere a publicului...

Ear' *exposiția industrială* pe care aceste două Reuniuni au hotărât să o aranjeze și, după o agitare neîntreruptă a ideii, au și reușit să o aranjeze în toamna asta — este un fel de încoronare sêrbătorească a muncii acestor două Reuniuni, pe care par'că azi le vedem stând în fața noastră, lângă olaltă, ca două surori frumoase, cu fețele strălucind de mulțumire, — mulțumirea celui-ce din greu a muncit și acum odichnește înaintea rodului bogat al ostenelelor și cu legiuită mândrie îl arată pe acela și lumii care a venit să i-l vadă.

Pe picior mic o croiseră, ca o expoziție a meseriașilor români din Sibiu, la care se vină și poporul agricol cu lucruri de mână femești, — dar' fiind ideea întimpinată cu bine până în mari depărtări, această expoziție se deschide mâne pe picior mare, și acuși pe nesimțite ea a îmbrăcat caracterul unei expoziții mai curând generale decât locale, participând la ea afară de Sibiu, meseriași români, din Sebeș, Orăștie, Seliște etc. și cinci coruri venind să ridice producțiile arangeate în jurul expoziției, și flăcăi și fete din popor venind să-i servească și expunând frumoasele lor lucruri de mână.

Și iată într'adevăr adevărându-se, la adresa conducătorilor celor două Reuniuni din Sibiu, în mod fericit vorba: *Mult pot puțini bunii împreună!* Sê fim adevă și puțini unde-va, numai să fim bunii, așa cum se cere să fim, și *mult vom putea!*

Când se va scrie istoria sforțărilor noastre economice de azi, pe terenul agricol și industrial, cei doi presidenti ai desamintitelor Reuniuni din Sibiu, dnii *Comșa* și *Tordășianu* vor fi cu recunoștință amintiți, ca onorabili și desinteresați stăruitori la lucrare. Recunoscându-li-o noi aceasta deja de pe acum, îi felicităm la deschiderea expoziției, dorindu-le ca mulțumiri și bucurii să aibă numai, pe urma ei!

Iurisprudență.

Congresul IX. al Uniunii internaționale de drept penal.

Alte orizonturi în justiție.

ST.-PETERSBURG, 28 Sept. 1902
(Urmare și fine).

Tot atât de capitală, dar în urma divergențelor de aplicare practică în diferitele state, doar și mai importantă a fost tema a doua:

»Reformele, cari ar fi de dorit a se introduce în domeniul instrucției prealabile și în darea criminalului pe mâna judecătorului (mise en jugement), ca atât libertatea individuală, cât și descoperirea adevărului să fie pe cât se poate numai bine garantate.»

Firul discuțiilor la tema aceasta s'a invrtit mai ales în jurul procedurii criminale din Anglia, pusă pe baza sistemului contradictoriu și care nu cunoaște instituția judelei de instrucție, ci dela primele faze ale procesului criminal consideră atât pe procuror (representant al ordinii publice) cât și pe făptuitor de părți litigante egal îndreptățite; până când organelor polițiene li-se dă mână liberă în cercetarea crimei, acestea nu odată cad în greșală de a trece limitele ce trebuie să despartă cercetarea prealabilă polițială de investigarea judecătorească, prin ce se periclitează interesele juste ale făptuitorului și eventual chiar libertatea personală în cea mai mare măsură. De câte-ori s'a întemplat, că organele încredințate cu cercetarea prealabilă au ținut arestat ani întregi pe făptuitor, timp cu mult mai îndelungat, decât chiar maximul pedepsei prevăzut în lege pentru faptul respectiv!

Nu mai suferă deci nici o îndoială, că în scopul garantării libertății personale funcțiunile polițiale necesare la urmărirea crimei trebuiesc bine definite și limitate până la gradul reclamat de interesele juste ale făptuitorului; dar când susținem acest principiu, trebuie să avem în vedere scopul principal al cercetării: descoperirea adevărului; aceste două probleme ale procedurii criminaliste, ori cât de grea ar fi realizarea lor în urma contrastelor ce în multe cazuri s'ar ivi, trebuie aduse într'o perfectă consonanță, care apoi în mod logic va rezulta garantarea de lipsă a libertății individuale și a descoperirii adevărului.

Mulți dintre oratori aveau temerea, că sistemul contradictoriu dezvoltat până la posibilitate în toate fazele procedurii va favoriza pe nedrept situațiunea făp-

tuitorului de o parte, ear' de altă parte va fi un balast funcțiunilor polițiale; aceasta temere însă a fost resfirată prin punctul 2 al decisiunii luate, care eliminează total sistemul polițial usitat și de present în legislațiunea mai multor state.

Congresul condus de aceste vederi a rezolvat tema aceasta prin următoarea decisiune:

1. »Ideea fundamentală a cercetării prealabile reclamă separarea funcțiunilor polițiale de cele judiciare și organizarea sistemului contradictoriu.»

2. »Toate funcțiunile judecătorești să se concreeze procuraturii deplin responsabile, care să se pună sub nemijlocita controlă a judecătorului.»

Prezumt bine a observat Murawieff, ministrul de justiție al Rusiei, decisiunile acestui congres se vor impune legislațiunilor nu prin puterea obligatoare, ce nu au, ci prin autoritatea rațiunii, mai puternică decât autoritatea legii.

Grupul rus al Uniunii prin comitetul seu arangiator au făcut părtași pe congresiști de cea mai mare ospitalitate; zi de zi se oferea ceva nou Curtea imperială, ministrul de justiție, capitala St.-Petersburg, a dat fiecare câte un diner, ear' teatrul Maria (operă) o reprezentațiune în onoarea congresului; tot așa în Moscva, unde primarul prințul Golișin a găzduit pe membrii Uniunii. Advocații ruși din St.-Petersburg au dat un diner colegilor lor din țerile străine, ear' tinerii universitari făceau pe ciceroni la vizitarea curiozităților și în excursiuni.

Mulțumim cu toate ne reîntoarcem fiecare la vetrele noastre.

Dr. Aurel Cosma.

Prigoniri nouă.

Sâmbăta trecută procurorul dela Târgul-Mureșului însoțit de organe polițiale, s'a arătat »terremtette« în Brașov: întâiu a mers în redacția foii săsești naționalitate „Kronstädter Zeitung“ și au făcut cercetare și a luat protocoale, apoi au mers la »Gazeta Transilvaniei« căutând asemenea după manuscrisele unor articole dar neaflându-le, căci fac proces redactorului foii, dlui Traian H. Pop. Dl Pop a scăpat cu interogatorul ce i-s'a luat, dar redactorul Schroff dela foia nemțască, care nu e cetățean al țării și locuitor stabil al orașului Brașov, a fost mâne-zi, Duminecă, arestat.

cu ea, căci era o elevă sîrguincioasă și ascultătoare; cu luare aminte nu prea era însă. Era o visătoare, și adese-ori se adinea cu totul în gândirile ei, cari nu aveau nimic cu ceea-ce învățau în școală.

Cea mai mare plăcere a Astei era să asculte povești. Când li istorisea ceva, o istorioară, o poveste, ochii ei albaștri străluceau de inspirație și ea vedea trecând pe dinaintea ei regi și feți frumoși din basme...

De când știe să cetească a făcut singură cunoștință cu povești minunate din cărțile ei; a cetit despre prinți, zine, vrăjitoare, uriași, smei și despre oameni buni și răi. Mătușe-sa, o d-șoară bătrână cu zuluși, cari și noaptea îi dădeau așa de mult de lucru și de cari Asta nu se putea în deajuns mira — natural, că supraveghia ce cetește Asta, căci ei nu-i era iertat să-i cetească ori-ce.

»Cartea asta nu-i pentru copii! zicea ea.

Ear' odată când luă o carte de pe masa de scris a mătușei, care o fermecase de mult cu legătura ei de pânză albastră cu litere de aur, a fost aspru dojenită și pusă în colț! Pentru-ce? — nu-și putea da sama. O carte, care are o legătură așa de frumoasă, de sigur va fi foarte bună. Și dacă era bună, pentru-ce să n-o cetească și ea?..

Advocat român lăudat.

— Dr. Iustin Pop —

Ne face o deosebită plăcere a putea înregistra aprecierea de mai jos, la adresa unui tiner advocat român.

Săptămâna trecută a fost și ea una din cele ocupate de tribunalul din Deva cu judecarea crimelor și delictelor ce cad în competența Curții cu jurați. Cea dintăiu dintre crimele pertractate a fost cea a măsurului I. Schmidt, din Petroșeni, om de 35 ani, care trăise în căsătorie nelegiuită 4 ani cu Lidia Șandor, având cu ea și 2 copii. D'odată femeia îl părăsește pe soțul nelegiuit, lăsându-l cu copiii cu tot, și începe a trăi în nelegiuită cu alt om din Petroșeni. Zadarnice au fost toate chemările părăsitului bărbat, ca să vie napoi la copiii ce au împreună, zadarnice amenințările lui, femeia nu mai vrea să știe nimic de el! Atunci desnădăjduitul măsar a mers și cu o sêcură a lovit-o cu muchea în cap de mai multe ori și femeia a murit pe urma loviturilor, în casa noului seu concubin. Măsarul s'a dat apoi însuși pe mâna judecării. În 6 Oct. i-a fost pertractarea. În contra ucigașului susșinea acusa procurorul Iosif Bigner, ear' cu apărarea acusatului a fost însărcinat de tribunal tinerul advocat român dl Dr. Iustin Pop, din Deva.

După-ce s'au împlinit formalitățile legii, s'a ridicat procurorul și și-a ținut »vorbirea de acuză împotriva ucigașului, cerând pedepsirea lui grea, pentru-că cu plan înainte făcut a mers de a ucis, nu pe o femeie numai, ci pe mama alor doi copii nenorociți. Roagă pe cei 12 jurați să declare vinovat pe ucigaș, ca pe temeiul votului lor, tribunalul să-i poată croi pedeapsa aspră.

După procuror s'a ridicat apărătorul, dl Dr. Iustin Pop, advocat român de curând așezat în

Mătușă încă cetea, dar' cărțile, ce le cetea nu erau totdeauna legate frumos în pânză albastră cu litere de aur. Din potrivă. Cărțile, ce le aducea din bibliotecă erau de cele mai multe-ori murdare și cu tăbăle rupte. Și Asta nu putea crede de loc, că în cărți așa de urite, să fie ceva plăcut. Dar' ei li era oprit a ceti astfel de cărți. Și fiind Asta o copilă bună și ascultătoare, se împotriva dorului de a se uita în ele, chiar și când era numai singură în odaie și nebăgată în samă, căci, zicea ea, bunul D-zeu vede peste tot și totdeauna ceea-ce faci.

Mătușă avea o prietină cu care se întâlnea foarte des. La astfel de întâlniri bea laolaltă cafea, lucrau și povesteau multe și de toate. Une-ori și ceteau. Aceasta li plăcea cu deosebire Astei. Istoriile, ce le ceteau erau însă foarte greu de înțeles pentru ea. Trebuia să se cugete mult, pentru-ca să le priceapă. Dar' tocmai aceste tălcuiri și întregiri, ce și-le făcea, aveau pentru ea un farmec deosebit. Numai rar găsia ea în cărți istorioare așa de frumoase cum și-le închipuia ea.

Când amândouă domnișoarele erau laolaltă și cetiau, pe Asta o trimiteau de regulă să se joace.

»Du-te la masa ta, Astasico dragă, și te joacă! li zicea mătușe-sa.

Deva, și despre felul de apărare al d-sale lăsăm să vorbească chiar o foaie ungurească, »Hunyadv.« din Deva, ca să nu se creadă că doar' scriem numai noi laude la adresa unui Român bun și amic al nostru. Eată ce spune »Hunyadv.«:

»Apărătorul rënduit din oficiu, Dr. Iustin Pop, în o vorbire clasică de o oră și jumătate, ascultat cu o luare aminte încordată, a ilustrat cu citațiuni clasice chemarea de vieață a bărbatului și a femeii și relațiunea de drept întemeiată pe împreună vieuire. A dovedit cu o logică puternică, cât de mult a vătămât femeia moartă datorința ce-o avea și ea, când, deși nelegiuită, și-a părăsit cu necredință pe acela, cu care a trăit împreună 4 ani de zile, și care după legea firii era dator a-și îngriji de copiii săi! Etc.

Și foaia ungurească urmează apoi: »O astfel de apărare strălucită, de concepție mare, ca aceasta, numai rar a mai rêsunat acolo, unde păzitorii jurat ai legii, judecă asupra învinuților. Pagubă numai, că distinsul jurist, vorbea prea de tot încet!...«

Suntem fericiți a putea înregistra această meritată apreciere din gură străină, la adresa dlui Dr. Iustin Pop, unul dintre fondatorii foii noastre »Libertatea«, căruia li și trimitem felicitările noastre pentru onoarea ce face prin astfel de apărări studiate, avocaților români.

Strălucita dsale apărare a și avut de altfel urmarea bună: omul a fost osândit la numai 3 ani temniță, și nici procurorul n'a mai apelat cerând mărirea pedepsei, ci s'a mulțumit cu judecata.

Instructiv!

În »Voința Națională«, din București aflăm următoarele date caracteristice:

În cursul unei Iulie, s'au născut în capitală 634 copii, din cari 497 legitimi și 137 nelegitimi. Din aceștia 529 sunt creștini și 105 evrei.

În același timp au murit 514 persoane, din cari 460 creștini, 53 evrei și un mohamedan.

Iată niște cifre foarte caracteristice: Întâi caracteristice pentru numărul prea mare al nașterilor nelegiuite, a doua pentru proporția dintre morții creștinilor și a Jidanilor. Pe când la 529 nașteri de creștini au murit 460, deci a

și copila se juca, dar' numai cu mână, căci luarea aminte li era încordată la ce se cetea.

Intr'o sară d-șoarele ședeau la masă. Prietina adusese o carte, care se părea că ar fi nouă, legată frumos, în pânză galbenă cu litere mari, roșii.

»Nimi depărtate« li este titlul. E o carte cu totul tot modernă și foarte picantă, precum mi-a spus tinerul în librărie, când am cumpărat-o, zise prietina.

— »Nimi depărtate! Ce va fi însemnând? Pentru închipuirea Astei, era foarte greu de ghicit această titlul.

Ceștile de cafea erau deja pe masă. Colivia cu micul cănăraș fû dusă afară, căci el avea obiceiul, când auzia că se cetește tare, să cânte, și să facă șgomot. Asta ședeau la măsuța ei de lucru, ocupată cu cusutul pe canava, mătușe-sa împletia un ciorap, ear' prietina ei cetea.

O fată cu numele Isabela juca rolul principal în acea istorie. Isabela era o ființă cu totul deosebită. Mica Asta nu și-o putea de loc închipui în strălucirea, în care era descrisă în carte: în rochiță scurtă de mătase fină, rosa, cu tricot, pe un călușel alb, zimbind și trimițând în toate părțile sărutări și salutări de sute și sute de »bravo«. Și apoi săritul prin cercuri, jocul cu globuri:

rêmas un spor prin nașteri de numai 69 suflete, pe atunci la 105 nașteri evreești sunt numai 53 morți, deci un spor rêsas din nașteri de 52, sau aproape a ăta cât dela marea multime creștinească a orașului Slab atestat pentru grija ce o pun pe starea sanitară creștinii, că mor așa mulți (cei mai mulți de bună samă copii), față de grija ce o au de sine și de fiii lor Evreii!

Viriliștii români

În congregația comitatului Hunedoara.

Iată numele acelor Români, cari au fost luați în lista viriliștilor la comitatul nostru pe anul 1903, printre cei 259 de viriliști. E luat în listă ca:

al 3-lea Dr. I. Mihai, Orăștie 6350-24 (d.)
38 » I. I. Vulcu » 1137-75
43 » B. Popovici, Hațeg, 1016-36
62 » Nicolau Vlad, Orăștie, 795-58
65 » Dr. St. Erdélyi, » 761-53
74 » Dr. A. Hosszu-L., Deva, 733-40
76 » P. Șerban, Sântohalma, 732-24
77 » Ionuț Ștefănesc, Cugir, 727-70
87 » G. Popovici, Leșnic, 662-32
89 » A. P. Barcianu, Orăștie, 661-67
104 » Fr. Hosszu-L., Deva, 699-94
117 » Dr. A. Muntean, Orăștie 560-40
121 » Aron Feier, Brad, 548-60
141 » Mih. Bontescu, Hațeg, 473-26
143 » Al. Petrovici, Zam, 466-95
161 » I. Baci, Hațeg, 429-51
162 » I. Dima iun., Lupeni, 428-36
168 » St. Albu, Brad, 417-14
175 » G. Împărat, Brad, 406-66
176 » Ion Stanciu, » 405-30
183 » Iosif Indrieș, Băcăinț, 395—
190 » Al. Pop, Petroșeni, 386—
192 » St. Șielariu, Hațeg, 379-86
193 » S. Corvin sen., Orăștie, 379-77
199 » R. Murășan, Luncani, 371—
200 » S. Chirca, Hunedoara, 370-75
206 » Dion. Ardelean, Deva, 366-71
208 » Dr. G. Suci, Hațeg, 365-68
210 » Nic. Obădău, Brad, 358-64
221 » Ios. Petrovici, Dobra, 350-59
230 » Manasie Iar, Simeria, 340-68
243 » N. Stoichița, Hunedóra 322-62
244 » T. Dobo, Hațeg, 322-53
246 » Ioan Cutean, Brad, 321-35
253 » V. N. Bidu, Orăștie, 316-32

Deci, între 259 viriliști, noi Români avem 35. Știm însă și noi pe unii cari în această listă nu-s luați, deși au dreptul de a figura în ea. Între cei luați ne dă:

Orăștie 8 viriliști, Hațegul 6, Bradul 6, Deva 3, Hunedoara 2, ear' Dobra, Petroșeni, Zam, Cugir, Băcăinț, Leșnic, Sântohalma, Lupeni, Simeria, Luncani, câte unul.

toate pe cal. Ce ființă minunată va fi fost aceea, care a putut face astea toate! Mica Asta și-o închipuia ca pe o zină, ca pe un inger...

Urma un capitol nou. Prietina cetia fără întrerupere, așa era de interesant. »Isabela la toaletă!... Odaia era descrisă admirabil. Par'că vedeai totul înaintea ta: patul mare cu perdele de mătase albastră, divanul de catifea rosa, oglinda, ce se înălța de jos până sus în grindă. Lângă oglindă pe o măsușă un serviciu frumos de argint pentru toaletă. Intr'o colivie »Coco« papagalul, care știa să zică »scumpă inimioară«. Podinile erau acoperite cu coroane, în cari și-se afunda piciorul. Și în mijlocul tuturor acestora era Rosabela, pe care o pieptăna o doamnă bătrână.

»În valuri de aur li cădea până la pământ părul moale și blond peste gâtul ei svelt de albastru și peste umerii ei albi ca marmora«. Doamna cea bătrână însă, care servia pe această zeiță era foarte urtă descrisă. Avea o gură fără dinți și ochi plini de viclenie. Asta începuse a urla la moment pe această bătrână, care negreșit era o vrăjitoare. Pe când bătrâna servitoare aranja părul Rosabelei și-i puneau o diademă de briliante pe cap, cineva bătu la ușă, — spunea cartea. Un săritor întră: »Alteța« sa Prințul, trimite acest buchet

FOIȚA

DRAGOSTEA

Dragostea nu-i lucru mare
Nici n'a fost când-va minune,
Totuși, dulcea-i farmecare
Nici un grai n'o poate spune.

Unii-n binele cel mare
Ce-l trăesc într'un minut,
Într'o dulce sărutare,
Raiul cred că l'au văzut.

Alții-și uită rău n'care
Ani de zile-au chinuit,
Și 'ntr'o dulce sărutare
Piere iadul cel cumplit.

Fie una — alta fie;
Rostul lumei cum a fi,
Lumea-i goală și pustie
Dragostea până n'o ști!

MARIA CIOBAN

CURĂȚENIE

După W. de Polenz.

Mica Asta trăia la mătușe-sa, căci mamă-sa o părăsise de mult mutându-se la cele vecinice.

Asta mergea deja de doi ani la școală. Învățătorul era foarte mulțumit

Dela oraş.

ORĂŞTIE, 16 Oct. 1902.

II.

Chestia limbii de pertractare şi protocolare.

Revenim asupra apariţiilor urite din comunitatea oraşului nostru, discutând azi ţinuta protonot. *Aurel Murşanu*.

În şedinţa din 14 Aug. dl Dr. Amlacher interpelase pe dl primar, cerând să-i spună de ce protonotarul orăşenesc Aurel Murşanu la facerea protocoalelor şedinţelor, nu se ţine de cele statore de comunitate noastră privitor la limba protocoalelor? În o altă şedinţă adecă, un domn membru sas, făcuse o propunere în limba germană. După regulile noastre, *propunerea şi referada are a fi luată la protocol în original, în limba în care s'a făcut*, şi apoi în traducere ungurească. Protonotarul însă din comoditate, făcuse protocolul numai ungureşte, ear' peste susceptibilitatea membrului care a fost propus în limba sa maternă, trecuse uşor la ordinea zilei. Dl primar a promis că va cerceta lucrul şi va răspunde în şedinţa proxima.

În şedinţa dela 25 Sept. a venit cu răspunsul: Au cerut protonotarului explicaţii în cauză, ne-a spus dl primar, şi d-sa le-a dat în scris. Şi a cetit întreg răspunsul protonotarului.

Acest răspuns ne-a umplut de uimire pe toţi câţi, în această comunitate, mai avem şi simţăminte de respect pentru limbile noastre naţionale nemaghiare.

În oraşul nostru, pentru-ca să fie pace naţională, s'a încheiat un pact, o bunăînvoiere, între cele trei naţionalităţi ce-l locuiesc, *prin care şi-au recunoscut una alteia deplina egală îndreptăţire în toate afacerile lor private ca şi publice*, în înţelesul acestui pact vezi în oraşul nostru tablele cu numirea stradelor scrise în toate trei limbile (maghiară, germană şi română), se primesc la oraş şi se rezolvă scrisorile date în ori-care din aceste limbi, sunt împărţite slujbele orăşeneşti de sus până jos în părţi egale între naţiuni, se convoacă comunitatea în toate trei limbile, *şi dela fiecare funcţionar orăşenesc se recere d'a capo, se cunoască deplin toate trei limbile, în graiu şi în scris!* Privitor la limba protocolară a şedinţelor sfatului orăşenesc, s'au învoit, pentru simplificare, să fie de comun limba ungurească, dar' dacă cineva face o propunere ori referadă, *aceea are să fie luată la protocol în original, în limba în care s'a făcut!*

pentru d-şoara. Bătrâna luă florile dela servitor şi apoi urmă a găti pe stăpână-sa.

»Nu pot suteri diadema! strigă năcăjită Rosabela »imi prea apasă capul!.

»Bine, dar' ea este un dar dela Consilier, şi el va veni astă sară aici! răspunse bătrâna cu zimbet ironic.

»Lasă-mă în pace cu dl Consilier! răspunse Rosabela şi bătu mâniaoasă cu piciorul în pământ. »E un bătrân așa de urt, încât nu-l pot suferi!.

»Dar' el îți plătește cvartirul copilă! răspunse bătrâna cu privirea plină de înţelesuri. În această clipă se auzi sunând clopoţelul dela poartă. »De sigur e dl Consilier, strigă servitoarea şi se grăbi la uşă. Un domn mic încovoiat de vreme, cu barba căruntă, cu multe creţe pe frunte şi pe față, întra în-lăuntru. El suridea prieteneşte. În mână avea o bombonieră. »Bon soir, scumpă Rosabelă! zise el cu voce pe nas, apoi deschise bomboniera şi apropiindu-se de Rosabela îi puse mâna lui bătrână şi plină de creţe pe umărul ei alb şi totund. »Comoara inimii mele, aici!...

(Va urma).

Fiecare funcţionar orăşenesc când primeşte slujbă la oraşul nostru, o primeşte pe temeiul acestor bune rândului, în virtutea cărora noi şi trăim destul de bine ca naţionalităţi în Orăştie.

Data ni-a fost însă nouă Românilor durerea, ca în postul de protonotar orăşenesc rezervat Românilor, post însemnat, să încapă un astfel de Român, care se nu aibă respectul necesar şi sentimentul fin de stimă față de acest arangement înţelept şi frumos, stabilit între cele trei naţiuni ale oraşului!

Protonotarul nostru Aurel Murşanu, deşi a primit postul pe baza stării de lucruri stabilite aci de autorităţi mai presus de dînsul, — mereu cearcă să strice praxa de până aci. Având dînsul a face protocoalele, pentru uşurătate le face cât poate numai ungureşte, par'că anume voinde să bruscheze sentimentele Românilor şi a Saşilor.

La întrebarea primarului în cazul concret provocat de dl Dr. Amlacher, Murşanul nostru, a răspuns între altele:

»Precum oficanţii maghiari folosesc în referadele lor şi scriptele lor numai limba maghiară, ear' cei germani numai limba germană [pe Români nici nu-i află Măria-sa vrednici să-i amintească!]. Red.], — așa, zice, *nici dela mine nu se poate cere (l da de nul R.), ca să le traduc lucrările lor, pentru-că eu n'am fost ales de talmaciuc*, şi pentru-că în înţelesul legii, la un oficiu nu poate fi decât o limbă de manipulaţie, care e obligatoare pentru toţi oficanţii!.

Un astfel de răspuns îngâmfat şi fără temei, în faţa unei comunităţi orăşeneşti de oameni maturi, cari au stabilit un pact înţelept ca cel schiţat mai sus, — într'adevăr că numai un om uitat cu totul de sine şi lipsit de ori-ce demnitate naţională, poate să dea. Cum? N'ai fost ales de talmaciuc, şi nu ţi-se poate cere să traduci referadele şi propunerile făcute în alte limbi? Dar' cum se nu, dle protonotar! *Tocmai aceasta ţi-se cere şi eşti dator a o îndeplini ca protonotar purtător al protocoalelor oraşului!*

A şi fost primit acest răspuns lipsit de demnitate, cu murmur şi adânc dispreţ, de majoritatea mare a membrilor saşi şi români ai comunităţii. Şi dacă el n'a provocat o discuţie mai furtunoasă, e a să mulţumi numai dlui primar Acker, care a cetit acest răspuns al protonotarului, pentru a-l compromite prin el după-cum merită, dar' a adus îndată dela dsa, că acestea pot fi părerile *individuale* ale protonotarului, dsa însă, ca primar va stărui ca *protonotarul să se conformeze negreşit praxei de până acum şi hotărârilor valide ale comunităţii*, de a introduce în protocoale propunerile în limbile originale! Comunitatea a luat răspunsul primarului spre liniştitoare cunoştinţă.

E foarte trist, că protonotarul Murşanu se învâluie pe sine în o lumină atât de palidă, blazată, osticoasă oarecum, în ochii celor două naţiuni, români şi Saşi, din loc, despreţindu-le dreptul lor, drept pe care li-l'a recunoscut atunci când a primit post în oraşul lór!

În comunitatea oraşului nostru fiecare membru *să onorează pe sine însuşi vorbind în limba mamei sale!* Aci re-negativismul e despreţuit, huiduit, ca ceva scârbos. Şi de fapt fiecare membru vorbeşte în limba sa maternă, fiind ascultat în linişte şi respectat pentru asta, ca bărbat. *Singur protonotarul Aurel Murşanu nu se onorează pe sine în acest chip*, singur el nu vorbeşte în limba sa maternă română, dar' nici în cea germană, nici se pui foc pe el, ci numai ungureşte... Ear' near-tându-şi el însuşi respectul necesar în acest punct, fireşte nu i-l dau nici alţii: el e singurul care în privinţa asta cade pe un nivel de care toţi se feresc... Să-şi revină vr'odată de pe acest clin urt? Nu avem avem nici o nădejde.

**

NOUŢĂŢI

Biserica din Deva, nou şi frumos reparată va fi sfinţită peste 3 săptămâni. Cu acest privilegiu se va da şi o elegantă petrecere.

Dela Orăştie s'au expedit, pe cheltuiala „Reuniunii Economice” lucrurile lor 5 meseriaşi români la expoziţia industrială din Sibiu. Mai mult ca toţi a trimis măestrul tâmplar *Dumitru Martin*, care expune arangementul complet al unui dormitor, anume două paturi elegant lucrate, mat, cu nuc american şi din patrie, dulăpioarele de lângă paturi, două dulapuri puternice, un spălător mare cu oglindă şi tablă de marmoră, tot asemenea lucrate. Ceialalţi lucruri mai mărunte din branşele lor.

Secţiunea industrială a trimis apoi din parte-i pe dl *Constantin Baicu*, înv. dir., ca preşedintele meseriaşilor, şi dl *Ioan Vărmăgan*, m. pantofar, care să-i reprezinte la deschiderea expoziţiei. Dl *Ioan Moşa*, secretarul Reuniunii Economice merge şi dînsul la deschidere, şi şi dintre meseriaşii exponenţi vor participa unii, ear' la închiderea festivă a expoziţiei şi împărţirea premiilor şi a diplomelor, vor fi de față poate chiar toţi.

La Arad este convocat pe 2 Nov. Sinod extraordinar, pentru a să sfătui în afacerea veduvei eparchiei.

Gimnastul din Beiuş a avut Marţi o vizită neaşteptată! Ministrul Vlassics întorcându-se dela Cluj a mers de a vizitat şcolile române din Beiuş, întrând din clasă în clasă şi întrebând el însuşi pe studenţi, mai ales ca să vadă cum ştiu ungureşte. A cerut profesorilor să-i crească în spirit „patriotic”.

Şcoală reală militară în Orăştie. Ministerul comun războiului să ocupă de planul de a înfiinţa la Orăştie o şcoală reală militară inferioară. Zilele astea a să fost un inginer ces. rez. de a cercetat locul pentru zidire. Vor zidi-o în apropierea casarmelor mari.

Congregaţia comitetului Hunedoarei e convocată la adunare de toamnă pe ziua 24 Oct. n. la orele 9 dim. Peste 160 obiecte la ordinea zilei printre care şi bugetul pe 1903. Membrii români sunt rugaţi a participa cât se poate toţi.

Culesul viilor la Orăştie e pus pe 22 Oct. n.

În Macedonia răscoala e tot mai întinsă. S'au dat alte lupte crâncene între resculaţi şi armatele turceşti. Pe multe locuri resculaţii au bătut armata. În o vale însă o trupă de resculaţi a fost de tot nimicită de Turci.

Scumpirea taxei pe calea ferată. Din Budapesta se ştie, că direcţia căilor ferate ale statului a decis ca dela anul nou încolo taxele pentru mărfuri să fie scumpite. Şi anume cu 5% pentru toate mărfurile, afară de grâu, făină şi lemn.

Grozavă nenorocire cu acetylen. În Orşova introduseseră în casină lumina cu acetylen, o lumină frumoasă, dar' foarte primejdioasă. A fost introdusă abia de câteva luni de o firmă din Pesta. În 10 Oct. sara gazemotrul aşezat în pivniţă, a explodat cu toată puterea, asvârlind în aer bolta pivniţei, şi rupând câţiva pereţi ai casei. Casa s'a dărâmat aproape de tot, îngropând sub ruinele sale pe 4 inşi: proprietarul hotelului Takács, un chelar, şi doi servitori; pe alţii i-a rănit. Norocul că în

casină nu era nimenea, căci altfel să întâmpla o colosală catastrofă.

„Constanţa” barcă de salvare. Doamna Zoe D. Sturdza a deschis în toamna anului trecut, la Bucureşti o subscripţie publică pentru construirea unei *bărce de salvare* (luntre mântuitoare) destinată portului Constanţa. Subscripţia publică a avut un sfârşit aproape neaşteptat: a dat suma de 20.865 lei.

Această sumă, este deajuns nu numai pentru construirea bărcei, ci şi pentru înfiinţarea unei întregi staţiuni de salvare, cu toate cele de lipsă: rachete, băuri de salvare, cu toate perfecţionările cele mai nou introduse în marile porturi Europene.

Dna Sturdza a hotărît ca barca să poarte numele portului pentru care era destinată: „Constanţa”.

Ministerul de războiu, după-ce a cerut oferte dela principalele şantiere, speciale în asemenea construcţiuni, din Anglia, Franca şi Germania, a dat comanda bărcei unuia din cele mai renumite şantiere din Germania.

Barca „Constanţa” a fost construită după modelul adoptat de această societate, în tablă de oţel ondulat: are 9 m. lungime şi 2 m. 60 cm. lărgime şi e cu fundul lat.

De jur împrejur şi la capete poartă chesoane de aer, ermetic închise, — cari îi asigură plutirea — ear' fundul este dublu şi provăzut cu nişte clapete, prin cari apa din barcă se scurge dela sine înafară; în acest chip barca este insubmersibilă, adecă *nu se poate niciodată îneca în valuri*.

Cu ajutorul ei pot fi scăpaţi de înecare cei-ce, fie prin o întâmplare, fie prin furtună, au fost asvârliti în valuri cu primejdie de a-şi perde vieaşa, şi prin această barcă şi înfiinţarea serviciului de mântuire, portul Constanţa este pus şi în această privinţă, care îi lipsea, pe un nivel cu marile şi îngrijitele porturi ale altor state.

L'a chemat la moartea lui... Un membru al familiei lui Ugron, deputat, a observat zilele acestea, că tavanul antişambrei dela casa lui din Murş-Oşorheiu, e pe cale de a se dărîma. Soţia lui Ugron a trimis după măsurul Iosif Némethi, ca să viziteze tavanul. Măsurul veni. Într'aceea femeia lui Ugron şi fiica sa, eşiră din odăiţă. Abia eşiseră însă afară şi de-odată tavanul cu vuet puternic se dărîmă şi o grindă căzu chiar în capul măsurului Némethi, spărgându-i capul. Némethi a murit îndată. În odăe mai erau nişte servitori, cari din fericire au scăpat cu viaţă. Măsurul Némethi era de 65 ani.

Dicţionarul geografic al provinciilor locuite de Români. Comitetul societăţii geografice române din Bucureşti, după-cum anunţă ziarele din România, se va întruni în curând, pentru a discuta chestiunea întocmirii *dicţionarului geografic al provinciilor locuite de Români din monarhiile vecine*.

Manevre măreţe.

În »Voinţa Naţională» de Duminecă aflăm următoarea descriere a interesantelor manevre române date în zilele din urmă, sub privirea M. Sale Regelui Carol I., şi cari s'au prefăcut în curate sărbări naţionale la adresa iubitelui Rege.

După manevrele de ieri, cari au luat sfârşit prin retragerea corpului de Nord spre valea Dâmboviţei, M. Sa Regele şi A. Sa Principele de Meiningen, cu suitele şi ataşaţii militari străini, au plecat cu un tren special din gara Mataru spre Târgovişte.

Pe peron aşteptau autorităţile civile şi militare, dnii senatori şi deputaţi de Dâmboviţa, fruntaşii oraşului şi judeţeni, precum şi o

mulţime enormă, îngrămădită până departe împrejurul gării şi pe bulevardul ce duce în oraş.

Trenul regal a fost salutat la intrarea în gară cu nesfârşite urale şi ovaţiuni.

Onorurile militare au fost date de o *companie de copii de trupă*, pe care M. Sa Regele, descinzând din vagon, a trecut-o în revistă.

În urmă, dl Lazar Petrescu, primarul oraşului, a prezentat M. Sale, pe o tavă de argint, *pâinea şi sarea tradiţională*, (semnul supunerii), urându-i bună sosire.

Suveranul s'a întreţinut mai mult timp, atât pe peron, cât şi în salonul gării frumos decorate, cu persoanele prezente; apoi, a luat loc în trăsură. Cortegiul regal s'a îndreptat, în mijlocul unei mari afuenţe şi a celor mai entusiaste manifestaţiuni de iubire, spre biserica Domnească, unde s'a oficiat un Te-Deum.

Pe tot parcursul, stradele şi casele erau în sărbătoare, împodobite cu steaguri, verdeaţă şi covoare. Peste tot staţiona un public numeros.

După serviciul divin, în mijlocul aceleiaşi enorme afuenţe şi a aceluiaşi entusiaste aclamări, M. S. Regele şi A. S. Principele Meiningen au mers la palatul Divisiei, unde au descins.

Sara a avut loc, la Divisie, un mare prânz, la care au luat parte dl preşedinte al consiliului de războiu, D. Sturdza; ataşaţii militari străini, prefectul judeţului şi primarul oraşului. Senatorii şi deputaţii aflători în oraş, precum şi mai mulţi fruntaşi din localitate.

Tot ieri, A. S. R. Principesa Maria, cu un tren special, a sosit la orele 3 şi jum. la Târgovişte, unde a rămas în gară şi a petrecut noaptea.

Azi-dimineaţă, A. S. Regală a mers călare pe câmp, la Corpul de Sud.

Manevrele Regale, cari au avut loc astăzi, au fost strălucite.

Reuşita a fost a Corpului de Sud, comandat de A. S. R. Principele Ferdinand; însă, în urma ajutorului sosit Corpului de Nord, prin intervenirea brigădei comandată de generalul Candiano, trupele Corpului de Sud au fost respinse, după un foc bine întreprins şi un viu asalt cu baioneta.

FEL DE FEL

Vedenie înfloritoare. Foi americane aduc ştirea, că în Corinth-Mississippi (în America) un Negru, care ucisese pe o femeie albă şi o ciungărise, a fost ars de viu în un chip îngrozitor. Arderea a fost amănată cu o zi, pentru-ca negrul mai întâi să-şi poată lua rămas bun dela fraţe şi mamă. Ea a fost condusă de un comitet anume constituit, care a încunostiinţat şi pe rudeniile negrului despre actul, care avea să se săvârşească. Liniile căilor de fer cu privilegiul acesta au arangiat trenuri separate la Corinth, pentru-ca să poată merge acolo, cei-ce doriau, să vadă executarea. Tot lucrul era lăsat să decurgă ca un act de răsunare a poporului, să facă poporul dreptatea cum ştie, şi poporul a făcut-o crud de tot! S'a început cu aceea, că dimineaţa o ceată de mai bine de o mie de bărbaţi au dat năvală asupra temniţei, în care era închis negrul, şi învingând paza, au scos pe vinovatul afară. Au legat pe negru de un stîlp de fer, în jurul căruia erau grămadite lemne muiate în petrolu. Apoi fratele muerii ucise a aprins lemnele cu o faciă mare, între urletele mulţimii. S'a făcut îndată o bobotăe colosală şi nenorocitul a ars de viu! La privescerea aceasta au fost rezervate tribune anume pe sama femeilor şi pe a raportorilor, şi 20 de civi păziau rîndul bun, ca întreg lucrul să decurgă conform programului.

Țesetorie modernă, în Sebeș!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că am arangiat în **Sebeșul-Săsesc**

Țesetorie-Damast de in curat!

și sunt în plăcuta poziție a putea efectui *tot felul de articli de țesetorie*, ca: Garnituri de pânzături pentru masă, (măsașite și servete) ștergare și tot felul de pânzături de in în felurite lățimi și calități, după desemnuri cu flori frumoase.

Indeosebi vestesc, că aceleași modele frumoase damast, le pot pregăti și folosind tort de casă, de cânepă (urzala de in cu băteală de cânepă), eșind pânzături damast cu flori tot așa de frumoase.

Trusouri pentru mirese, la cerere, se efectuează prompt și solid.

Prețuri moderate!

La ori-ce întrebare se dă răspuns îndată.

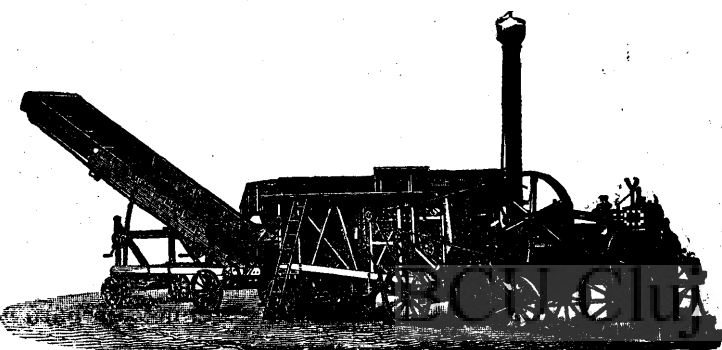
La cerere se trimit cataloage ilustrate gratuit.

Țesetoria artistică a

Fraților Thomas

în Sebeșul-Săsesc.

(166) 1—3

Umrath & Comp.

(150) fabricanți de mașini economice 1—10
în Budapesta V. Váci körut, 60.

Trimit pe lângă prețuri de tot moderate și cu învoeli de plată ușoare, tot felul de

mașini de îmblătit și clăditoare de clăi

cari lucrează excelent și sunt provăzute cu mai multe înoini însemnate. Ori-ce mărime! și cea mai estinsă garanță!

Tot acolo se capătă:

pluguri, grape, tăvăluguri, triere (venturătoare), mașini de sămănat, mașini de cosit și de secerat, greble de tras cu caii, mașini de îmblătit trase de vite, ciururi, sfărâmatoare de cucuruz, tăietoare de fân, pae și de napi,

garnituri pentru opărit de nutrețuri și de încălzit

pumpe (trăgace) de fântâni și de zamă de gunciu, sdrobotoare de struguri și teascuri de must, și altele și altele,

Alegere foarte mare; cea mai îngrijită executare; cele mai ieftine prețuri!

Cataloage ilustrate despre toate mașinile economice, se trimite, cui cere, gratis și franco.

Locomobile industriale până la 100 puteri de cai.

Să primesc scrisori și să dau răspunsuri

în limba română!

Cataloage deocamdată sunt numai în limba germană și maghiară.

„Minerva“ institut tipografic

Orăștie, (Szászváros) Piața mare Nr. 2.

Efectuește tot soiul de lucrări aparținătoare artei tipografice.

Editor și redactor responsabil: Ioachim Munteanu.

„ARDELEANA“

institut de credit și de economii societate pe acții.

Sediul: Orăștie, în casele proprii.

Fondată la anul 1885.

Capital social: 500.000 cor. Fonduri: 350.000 coroane.

Starea Depunerilor: peste 2,000.000 cor.

Se primesc: Depuneri spre fructificare, dela particulari cu 5% fără anunț, cu 5½% cu anunț; ear' dela corporațiuni culturale cu 6% interese.

Darea de venit după interese o solveste institutul separat.

Depuneri și ridicări făcute prin postă se efectuează cu reîntoarcerea postei.

23— (59)

Directiunea.

Sz. 1473—1902. végrh.

(163) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a puji kir. járásbírósnak 1902. évi Sp. II. 81/3 számú végzése által Stáncs István végrehajtató javára Belej Filimon livazenyi lakos végrehajtást szenvedett ellen eddig összesen 98 kor. 35 fillér perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal lefoglalt és 710 koronára becsült szarvasmarhák, juhek és szénából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1902. évi V. 869/2 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Livazenyben alperes lakásán leendő eszközésére 1902-ik évi október hó 20-ik napjának d. u. 1 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pujon, 1902-ik évi október hó 1. napján.

Rácz József,
kir. bir. v. hajtó.

Sz. 7181—1902. végrh.

(165) 1—1

Arverési hirdetmény kivonata.

A szászvárosi kir. járásbírósnak mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy »Ardeleana« pénzintézet v. hajtónak Balutz Anna végrehajtást szenvedő elleni 54 kor. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. járásbírósnak) területén levő a Kudzsiron fekvő a kudzsiri 44 szám tjkvben a † 1 rd 104 105 106 107 hrsz. 486 kor., a † 2 rend 1550 hrsz. 194 kor., a † 3 rend 1900 hrsz. 148 kor., a † 4 rend

2164/a 2164/b hrsz. 116 kor., a † 5 rd 4089 hrsz. 253 kor., a † 6 rd 5439 hrsz. 43 kor., a † 7 rd 5698 hrsz. 383 koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi november hó 6-ik napján d. e. 9 órákor Kudzsir községhez tartozó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték-papírban a kiküldött kezéhez leteni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A szászvárosi kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Szászvároson, 1902. évi október hó 3-án.

Sóhalmi,
kir. albiró

Sz. 917—1902. végrh.

(164) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §-ai értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírósnak 1902. évi Sp. II. 485/3 sz. végzése következtében Dr. Antoni Ede szászvárosi ügyvéd által képviselt Basaraba Vasilie romoszi lakos és végrehajtató javára Oprea Iosif szászvárosi lakos és végrehajtást szenvedett ellen 142 kor. s jár. erejéig foganatosított kielégítési v. hajtás útján felül és lefoglalt és 670 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lóvak, kocsik és szerszám nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbírósnak 1902-ik évi V. 669/2 sz. végzése folytán htr.

126 korona tőkekövetelés, ennek 1901. évi VII/29-től járó 5% kamatai, és eddig összesen 68 kor. 80 fill.-ben bírósággal már megállapított, valamint ezuttal 4 kor. 90 fillér árverés kitűztetési költségek erejéig Szászvároson adós lakásán leendő eszközésére 1902. évi október hó 29. napjának d. e. 4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében esetleg becsáron alul is, azonban csakis készpénzfizetés mellett fognak a legtöbbet ígérőnek eladatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik. A befolyandó vételár pedig bírósági letétbe fog helyeztetni.

Kelt Szászvároson, 1902. évi október hó 5. napján.

Rácz Árpád
kir. bir. végrh.

Sz. 877—1902. v. ghtó.

(162) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hátszegi kir. járásbírósnak 1902. évi Sp. I. 199/3 sz. végzése következtében Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviselt Ionaszék Saveta s társa javára Tyiroj Luon s Petru jovalcseli lakosok ellen 80 kor. 40 fill. s jár. erejéig 1902. évi aug. hó 15-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1062 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, buza, disznok és szekerek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hátszegi kir. járásbírósnak 1902-ik évi V. 657/2 számú végzése folytán 80 kor. 40 fill. tőkekövetelés, ennek 1902. évi..... hó..... napjától járó.....% kamatai, 1/8% váltódíj és eddig összesen 71 kor. 56 fill. bírósággal már megállapított költségek erejéig adósok lakásán leendő eszközésére 1902. évi október hó 29-ik napjának d. e. 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hátszegen, 1902. évi október hó 1. napján.

Szentmiklósy András,
kir. bir. végrh.

„Minerva“ inst. tipogr. în Orăștie.